

KONJEREJEC

GLASILO KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBORSKO OBLAST

Dopise, naročila in reklamacije je pošiljati: Konjerejskemu društvu za Marib. oblast, Ivanjkovci

„Konjerejec“ izhaja 6krat letno

Člani društva sprejemajo list brezplačno. Naročnina letno 20 Din. Cenik inškratov na zahtevo

Štev. 6.

Maribor, dne 15. decembra 1925.

Letnik I.

Pregled konjereje v letu 1926.

Pred seboj imamo statistiko zaskočenih kobil v plemenilni dobi 1925 v Sloveniji (Ljubljanska in Mariborska oblast izvzemši Medjimurja).

Od leta 1920 pa do lani je število zaskočenih kobil konstantno padlo; lansko leto zaznamujemo lahek dvig za 200 kobil, tako, da smo dosegli 9510 kobil. Letos pa smo zopet nazadovali za skoro 2000 kobil. Zaskočenih je bilo le 7682 in to v letu, ko niso bili pridelki krme baš najslabši. In to ne le pri nas v Sloveniji, isto sliko nam bo, kakor sem se informiral, pokazala statistika konjereje na Hrvaškem in še hujšo konjereja naših severnih sosedov onkraj državnih mej, kjer so motorizirana prevozna sredstva in avtomobilizem ter tehnika zavzela še silnejši in hitrejši razmah kot pri nas.

Neumestno bi bilo iskati po vzrokih in činiteljih, ki povzročajo to številčno nazadovanje v naši konjereji ali to padanje umetno ovirati in konjerejo forsirati tam kjer se ne rentira. Računati moramo morda še z nadaljnjim nazadovanjem. Naloga naša pa je, da postavimo našo konjerejo na zdravo podlago, ji ustvarimo pogoje, da bo ostala kolikor je je plodonosna panoga našega kmetijstva in nam bo dajala konjski material, ki bo ustrezal našim gospodarskim potrebam in po katerem bodo tudi tuji kupeci posegali, kolikor ga bode odveč za domače potrebe. Mislim, da smo si vsi na jasnem, da so naše gospodarske prilike take, da moramo le stremeti za res prvovrstnim konjem in ne gojiti po številu. Kajti žrebca rediti ter jih potem prodajati za zakolj, za o so pri nas delovne moči, krma in konečno tudi čas predrag.

Statistika, ki jo podajam v toliko ni popolna, ker žrebčarna mi mogla, vsaj ne do cela izsledovati skotnih žrebet in kobil, ki so ostale jalove ali pa zvrgele in to radi pomanjkanja osovja in kreditov, ampak le delno na drž. plemenilnih postajah, med tem ko so ostale kobile zaskočene po državnih žrebcih v zasebni oskrbi in po licencovanih po večini neizsledene. A tudi v tem so oskrbniki toliko naredili, da so natančno poučeni o plodovitosti tega ali onega žrebca.

Kar se tiče pospeševanja konjereje bo morala državna uprava skrbeti za dobre plemenjake, ki bodo odgovarjali tipu, ki je za razne konjerejske okoliše prikladen in odgovarja našim gospodarskim potrebam.

Te naloge se tudi zaveda, v kolikor ji je mogoče pri naših nesrečnih proračunskih razmerah, ko operiramo vsako drugo leto skoraj brez rednega proračuna. — Dolžnost krajevnih oblasti, konjerejskih organizacij in vsacega posameznika pa je paziti na razne škodljivce konjereje ter jih zatreti. Med temi omenjam v prvi vrsti zakotne, nelicencovane žrebce, ki naši konjereji neizmerno škodujejo. In dokler bo naš kmet, — kajti konjerejca ga ne morem imenovati, — tako brezbrizen, da se bo posluževal teh plemenjakov, je popolnoma umesten odstavek v bodočem »Zakonu o licencovanju«, »da se vse skopi kar ni sposobno za priplod«. Navajam tu le en slučaj škodljivega mpliva zakotnih plemenjakov. Po Slavoniji se je razpasla po njih »sramna kuga«, ki ne zatre samo naraščaja, ampak je smrtonosna tudi plemenjakom in plemenicam. Naravna in upravičena posledica temu je, da je Bavarska prepovedala uvoz konj iz Jugoslavije, drugi naši odjemalci ji bodo sledili in tako bomo še ob mali izvoz, ki smo ga doslej imeli. Nadalje moramo omejiti razne bolezni, ki zatirajo mladi zarod ter privedi našega konjerejca do umne konjereje, ki mu bo v bodoče poplačala vsaj trud, če mu že ne bo prinašala bogve kakkega dobička. Tudi na znižanje skočnine bo treba misliti v bodoče.

Iz statističnih podatkov, še bolje pa ob priliki premovanj in v razgovoru s konjerejci sem opazil, da ponehava v mešanih konjerejskih okoliših ali pa na konjerejskih mejah stremenje za mrzlokrvcem in na drugi strani, da so v popolnoma mrzlokrvnih okrajih bolj priljubljeni plemenjaki lažjega tipa, kakor pa kolosi največjega kalibra. Skratka naš konjerejec sam hrepeni po konju, ki bo ustrezal njegovim gospodarskim potrebam in zahtevam toku časa.

V plemenilni dobi 1925 je plemenilo v Sloveniji 247 žrebcev i. s.:

- a) v Ljubljanski oblasti: na drž. plemenilnih postajah 3 mrzlokrvni, 27 toplokrvnih žrebcev; v zasebni oskrbi 36 mrzlokrvnih, 17 toplokrvnih žrebcev; licencovanih 5 mrzlokrvnih, 2 toplokrvna žrebca. Skupaj v Ljubljanski oblasti 90 žrebcev.
- b) v Mariborski oblasti: na drž. plemenilnih postajah 3 mrzlokrvni, 11 toplokrvnih žrebcev; v zasebni oskrbi 73 mrzlokrvnih, 4 toplokrvni žrebci; licencovanih 62 mrzlokrvnih, 4 toplokrvni žrebci. Skupaj v Mariborski oblasti 157 žrebcev.

Toraj smo nazadovali v Sloveniji v obče za 20% i. s. v Ljubljanski oblasti za 17%, v Mariborski pa za 3%.

Z ozirom na znižano število zaskočenih kobil je Slovenija z žrebci plemenjaki in to s toplo-kakor z mrzlokrvnimi za silo zadostno dotirana. Le Savinjska dolina in Gorenjska potrebuje še par mrzlokrvnih plemenjakov, toda upam, da bo mogoče tudi te še nadomestiti do pričetka prihodnje plemenilne dobe.

Ministrstvo poljoprivrede i voda je nakupilo 18 originalnih belgijcev, od katerih je dobila Slovenija polovico. Ti so se namestili po večini v Prekmurju in Medjimurju, pokrajine, ki od prevrata niso dobile nikakih državnih žrebcev. Poleg teh je ministrstvo nabavilo še ameriškega kasača »Pozorja«. Žrebčarna sama je v tekočem letu nabavila štiri mrzlokrvce i. s. tri za Ljubljansko in 1 za Mariborsko oblast.

V zasebno last oskrbnikov je prešlo 16 žrebcev i. s. 13 mrzlokrvnih in 3 toplokrvni. Izločilo se je 4 žrebce. Te vrzeli, ki so nastale so se deloma že, ali pa se bodo še nadomestile, deloma pa je postala nadomestitev teh žrebcev nepotrebna vsled znižanega števila kobil.

Današnji stalež državnih žrebcev v Sloveniji je: Toplokrvnih 56, mrzlokrvnih 99. Od teh je na Selu 6 mrzlokrvnih, 40 toplokrvnih; v zasebni oskrbi 93 mrzlokrvnih, 16 toplokrvnih; i. s.; v Ljubljanski oblasti 31 mrzlokrvnih, 15 toplokrvnih; v Mariborski oblasti 62 mrzlokrvnih, 1 toplokrven.

Poleg državnih žrebcev je plemenilo minulo plemenilno dobo v Sloveniji še 73 licencovanih žrebcev i. s. v območju ljubljanske oblasti 7 in v območju mariborske oblasti 66.

Poleg običajnih premovanj, ki sta jih priredili naši konjerejski društvi sta se vršili tekoče leto dve konjski razstavi i. s. v Ljutomeru združena s proslavo petdesetletnice ondotelega Kola Jahača in Vozača in v Ljubljani ob priliki veleseljma. O njih pomenu za povzdigo naše konjereje je »Konjerejec« že poročal v eni zadnjih števil.

Kare se tiče konjske krme je bilo leto 1925 še dovolj zadovoljivo. Znatno zaostala pa je konjska kupčija zlasti na vanj, tako, da je marsikateri konjerejec odprodal svoje žrebe, če ni povsem odgovarjalo in to zlasti v ptujskem srezu in v Prekmurju.

To kratko, neizčrpno poročilo nam naj nudi pregled o naši konjereji v tekočem letu, zajedno pa nam kaže, kako nam bo isto v bodoče usmeriti.

Upravnik državne žrebčarne.

Utisi iz konjske razstave v Ljutomeru.

Brez dvoma so bodoča prometna sredstva, — izvenzemski železnico, — avtomobil in aeroplan — stroji, ki

jih vodi človek brez posebnega občutka iz ljubezni, mehanično delo brez individualnih lastnosti.

Vsekakor, popolnoma drug užitek nudi človeku prometno sredstvo »konj« lepa, inteligentna, plemenita žival, ki se po svoji inteligenci in sposobnosti človeku tako prikupi, da je marsikateri posestnik konj v žival v popolnem pomenu besede zaljubljen.

Užitek, ki ga ima človek z vajeti v rokah na vozu ali če sedi v sedlu in vidi kako se ta žival njegovi volji pokori, — je nekaj — nepopisnega.

Že od nekdaj obstoji med ljudstvom posebno zanimanje za konja in njegovo mnogovrstno uporabo.

Kdor je imel priliko na razstavi in pri dirki v Ljutomeru opazovati tamkajšnje konje iz bližine, je moral priti do zaključka, da je konj nekaj izredno lepega in plemenitega. Mogoče mu je bilo brez vsakega pomisleka in nevarnosti se živalim približati in njihov značaj — tudi napram tujcem občudovati.

Vse hvale vredna je vzgoja ljutomerskih konj, ki so, če ravno živahni, krotki kakor ovce.

Kar se tiče zunanosti razstavljenih konj in žrebet, se mora pripoznati da so bili prav lepi, da niso imeli napak v stoji in hoji in da je bila njih hoja pri dirki izredno lepa. Žetli bi pa bilo več prsne globočine in močnejše stopalnice-piščali. Ker so pa žrebčki istega plemena in starosti v kosteh znatno močnejši kakor žrebice, domnevam, da žrebice ne dobijo v prvem letu toliko ovsa, kakor žrebčki. Če se ne motim, dobijo pri nas v Sloveniji toplokrvna žrebeta v prvem letu, pa tudi pozneje, v obče premalo ovsa, raditega se ne razvijajo tako, kakor bi bilo žetli.

Gotovo je, da za kobile v Ljutomeru, katere so že večji del potomke ameriških žrebcev, — manjka dobrih, krepkih plemenjakov, ki bi to z izredno ljubeznijo in veseljem gojeno pasmo dvignili.

Kako plemenjaki uplivajo na razvoj konjskega zara vidimo iz preteklih časov, v katerih so Gilrani, Noniusi, Furiosi, North-Stari, Verneuils, i. t. d. vsak svoj rod tako utemeljili, da so danes ta imena slavnoznana.

V drž. žrebčarni na Selu pri Ljubljani stoji več žrebcev-amerikancev, od katerih sta »Posilnik« in »Pozor« prav dobra; prvemu bi želel več višine (meri samo 159 cm). »Othello« je že starejši, ostali 4 amerikanci so pa kot plemenjaki malo prelahki, v primeru z višočino prekratki, ter jim manjka prsne globočine.

Ljutomerskim konjerejem bi pa želel, da bi se njihova konjereja še bolj dvignila in, da bi za svojo skrb in trud bili odškodovani z dobrimi prodajnimi cenami.

Vojaški živinozdravnik v p.: Mihael Knaflič.

Umetno oplojanje konj v sovjetski Rusiji.

Kunšinov poročila v 3 zvezku »Praktične konjereje« iz leta 1924 o načinu in uspehu umetnega oploja-

nja konj: Pomanjkanje konj v sovjetski Rusiji ovira močno ekonomični procvit Rusije in kompletiranje ru-deče armade s konji. Število konj 35 milijonov pred vojno je padlo na 18 milijonov po vojni. 5 milijonov kmetijskih dvorcev je povsem brez konj in vojska ni niti približno zadovoljivo opremljena s konji.

Pri tem pa kmečki konji niso kos nalogam, ki se jih jim daja, zato ker so premali in prelahki s svojo težo 10–12 pudov (1 pud = 16,4 kg) medtem ko bi bili za premikanje gospodarskih strojev potrebni konji v teži 20–35 pudov. Kuvulzjiški konji bi pa morali imeti težo 21 pudov.

Potrebno je torej ne samo, da se poveča število konj temveč da se zboljša njihova kakovost. To nalogo o-ne-mogoča pomanjkanje primernih žrebcev. Na 5 milijo-nov kobil pride komaj 12–15.000 žrebcev; pa še od teh jih je 10.000 druge in tretje kvalitete. Na enega upo-rabljivega žrebca pride torej okoli 3–400 kobil, med-tem ko more žrebec zaskečiti največ 40 kobil v sezoni. Potemtakem manjka približno 100.000 žrebcev. Takoj-šno od pomoč more nuditi le umetno oplojanje. Po me-todi, ki jo je izdelal I. I. Ivanov se more oploditi na umetni način po enem žrebcu 300–400 kobil. Tako bi bilo odpravljeno pomanjkanje žrebcev oz. njegove škodljive posledice. K temu pa še pride dejstvo, da moremo računati pri umetnem oplojanju z uspehom 80 procentov, pri naravnem oplojanju pa le s 50.

V letih 1901–1909 je delal Ivanov na veliko poskuse in umetno oplodil preko 600 konj. Od teh je ostalo ne-oplojenih manj ko 200, več ko 200 bregjih, pri ostalih je pa uspeh neznan, ker so se odtegnile opazovanju. Obo-lelih ali sploh kakih neprilik ni bilo opaziti niti v enem slučaju umetne oploditve. Tudi plod je bil v vseh slučajih normalen.

Na podlagi teh uspehov je bil l. 1908 od notranjega ministerstva ustanovljen poseben oddelek za proučeva-nje umetne oploditve. Vodja oddelka je bil Ivanov. Tam so se prirejali kurzi, v katerih je bilo veterinar-jem demonstrirano umetno oplojanje konj in drugih domačih živali. Kljub kratkemu obstanku teh kurzov je bilo tam izvežbanih več ko 200 veterinarjev, ki so postali pozneje prvorinitelji te nove ideje.

Do svetovne vojne se je umetno oplojanje upeljalo v približno 30 gubernij. V tem času je bilo v Rusiji umetno oplojenih okoli 6000 kobil. Žrebeta so bila v vseh slučajih normalna. Sto jih je prišlo pozneje k armadi kot remonte, posamezni konji so se odlikovali tudi kot dirkači. In da bi proučili metodo umetnega oplo-janja, so prihajali v Rusijo biologi in fiziologi iz Ja-ponske, Nemčije, Rumunske in Austro-Ogerske. Pa tu-di v inozemstvu je dobivalo umetno zaplojanje čimdalje več tal, posebno v Nemčiji, Angliji, Franciji, Čehoslo-vaški, Italiji, Rumuniji, Japonski in Ameriki. Preteklo leto se ga je uporabljalo v večji meri v Nemčiji za boljše izrabljanje oldenburških žrebcev.

Svetovna vojna je započeto delo na tem polju pre-trgala v Rusiji za 10 let. Vprašanje umetnega oploja-

nja je pa dandanes postalo bolj aktualno ko nekdaj; kajti uničeno konjerejo je mogoče dvigniti le na ta način.

Leta 1922 je sovjetski komisariat za poljedelstvo ustanovil poskusno stacijo za razmnoževanje domačih živali, ki se peča med drugim tudi s vprašanjem umet-ne ploditve. Praktični poskusi so se izvršili leta 1923 v 17 gubernijah na 300 kobilah. V guberniji Nižji-Nov-gorod je od 17 kobil ostalo bregjih samo 7, t. j. 41%. Vzrok temu neuspehu je pa bilo to, ker so tamošnjega izkušenega veterinarja prekmalu odpoklicali, njegov namestnik pa ni bil zadosti izvežban v stvari.

Za praktično uporabo umetnega oplojanja je bilo leta 1923 izdanih 12.000 zlatih rubljev, za kar je bilo v inozemstvu nakupljenih 50 kompletnih instrumenta-rijev.

V letu 1924 je bilo v Rusiji vloženih 200, v Ukrajini pa 160 prošelj za ustanovitev stacij za umetno plodi-tev. Za stvar so se zanimale tudi vojaške oblasti, da bi si na ta način preskrbele dovolj remont. Toda iz raznih razlogov ni mogla umetna ploditev zavzeti v tem letu onega obsega, ki bi ga po važnosti zaslužila.

V tekočem letu je umetno zaplojenih okrog 1000 kobil. Največ težkoč povzroča pomanjkanje instrumen-tarija.

Korist umetne ploditve je pa dokazana in bo vsled neizmerne važnosti zavzela že v doglednem času ono važnost in obseg, ki ji pripada. Za zadevo se bodo pa gotovo morali zanimati tudi naši konjerejci v Ju-goslaviji, če nočejo zaostajati za svojim časom.

Veble, drž. veterinar.

Podkev in nje lastnosti.

(Iz knjige „Podkovstvo“, spisal živinozdravnik L. Tepina.)

Podkev je umeten skovan nosilni rob, ki ima na-men varovati naravni, roženi nosilni rob pred poškodo-vanjem ter mu daje trdno oporo. Primerna podkev usposobi konja za vsako delo, ob vsakem letnem času in na vsakih tleh. Iz tega že sledi, da morajo biti pod-kve različne. Tudi raznolikost kopit, kot posledica raz-nih nepravilnih staj ter nepravilna hoja zahtevajo razne vrste podkve.

Razen najenostavnejše, gladke podkve, ki je pra-vilnemu kopitu najprikladnejša, ločimo še mnogo pod-kev različnih oblik in lastnosti.

Po načinu izdelave ločimo dvoje vrste podkev: kovane podkve, t. j. ročne izdelke ter tvorniške podkve, ki so ali lite, ali pa v modele stisnjene.

Kovane podkve so izdelane ali iz podkovnega žele-za ali pa iz zložk, t. j. prevarjenih starih podkev. Pod-kve iz zložk prekašajo glede trpežnosti one iz podkov-nega železa. Podkve iz jekla se le redkokekdaj izdelujejo.

Na podkvi razločujemo sprednji ali prstni del ter dva kraka, notranjega in vnanjega. Ploskev, ki leži proti podplatu, imenujemo zgornjo ali podplatno ploskev, ono, ki se med hojo dotika tal, spodnjo ali talno ploskev. Poleg teh delov ločimo na podkvi še notranjo ali vnanjo obrobno ploskev z zgornjim in spodnjim notranjim ter z zgornjim in spodnjim vnanjim robom.

V glavnem ločimo tri vrste podkev: gladke podkve, ozobčane podkve (podkev z ozobci) in ozobčane podkve z oprimnico ali derezo (derezasta podkev z ozobci).

Po letnem času ločimo podkve v letne in zimske po uporabi konj: podkve za jezdne konje, podkve za viprežne konje, i. s. za lahke in težke vožnje ter podkve za konje telkače in dirkače.

Oblika podkve mora biti povsem prilična obliki kopita oziroma nosilnemu robu, zato ločimo podkve v sprednje in zadnje.

Širina podkve, to je razdalja med notranjim in vnanjim robom, mora biti vobče dvakrat toliko, kot znaša debelost rožene stene z belo črto vred. Potemtakem znaša širina podkve na sprednjem, prstnem delu 18–32 mm. Za široka kopita pa je seveda potrebna širja podkev nego za ozka. Ker se debelost rožene stene proti petami zmanjšuje, se morajo tudi kraki proti koncu zoževati. Sprednje podkve se zožujejo polagoma za 4–6 mm, pri zadnjih pa se kraki takoj od prstnega dela počenši skujejo ožje. Če so podkve preširoke, se med podkev in podplat nabira blato, zemlja in manjši kamenčki, ki lahko povzročajo otiske žilnatega podplata.

Debelost podkve se ravna po njeni velikosti, po načinu uporabe konj in lastnosti tal, na katerih se le-ti uporabljajo, ter znaša 8–14 mm. V obče mora biti podkev tako debela, da je konj z zdravimi kopiti, pravilno hojo, ob vsakdanji uporabi ne izrabi pred štirimi tedni. Če bi se vsled vnanjih vplivov (težka vožnja, trda kamenita tla) podkev preje obrabila, jo z uvarjenjem oprimnice ali pri jezdni konjih in konjih za lahke vožnje z uvarjenjem jeklene pločice, takozvane zakovice, napravimo na prstnem delu trpežnejšo. Vobče se izdelujejo podkve tako, da so enakomerno debele; izjemoma pa mora podkev (n. pr. gladka, polumesečna podkev) postati proti koncema krakov debelejša ali tanjša.

Zgornja, podplatna ploskev mora biti popolnoma gladka, njena vnanja polovica pa popolnoma ravna, tako da 1 mm čez belo črto popolnoma ravno leži. Notranja polovica je približno za 2 mm debelosti posneta, da ne tišči na roženi podplat, zlasti na ploščnatih in polnih kopitih. Na zadnjih podkvah naj bo podplatna ploskev popolnoma ravna in gladka, ker je podplat zadnjih kopit močno vboknjen.

Zgornja ploskev je napačna, če ni gladka ter preveč ali premalo posneta. Če ni gladka, ne leži enakomerno na nosilnem robu, krši rog in povzroča celo otiske žilnatih delov. Premalo posneta podkev prav lahko konja obtišči, preveč posneta pa leži samo na vnanjem delu nosilnega robu, ga med hojo vedno poti-

ska na vun ter tako povzroča krušenje roga. Zlasti petna stena pa, ki je nagnjena na znotraj, drsi pri taki podkvi vedno bolj in bolj na znotraj. Na ta način pospešuje taka podkev zoževanje kopita.

Tajna ali spodnja ploskev je vobče gladka in ravna; na njej se nahaja reža. Za jezdne konje uporablja mo navadno podkve, katerih notranji spodnji rob je posnet, le prstni ali sprednji del podkve ima običajno širino brez posnetka.

Vnanja obrobna ploskev mora biti navzdol nekoliko poševno skovana, tako da se podkev proti talni ploskvi nekoliko zožuje, le na prstnem delu podkve in na koncu krakov se po navadi obrobna ploskev ne kuje poševno.

Notranja obrobna ploskev je na navadnih podkvah skovana navpično, ne sme pa biti robata. Kraki sirovo izdelanih podkev, katerih konce se kasneje skuje v ozobce, so povsod enako široki, pri gladkih podkvah in pri podkvah z uvitimi ozobci pa se kraki proti koncu — kakor podkev v obče — zožujejo.

Reža je žlebček, ki se nahaja poleg vnanjega spodnjega robu, v njej prebijamo luknje za žeblje. Reža ne sme segati globlje nego do polovice podkvine debelosti ter mora biti zadosti široka, da se glave željev toliko v njej pogreznejo, da jih pri pribijanju podkve še kladivo doseže, t. j. da leže v isti ravnini s talno ploskvijo. Podkve brez oprimnice na sprednjem delu v širini 34–35 mm nimajo reže, na podkvah z oprimnico pa je ta razdalja še večja. Na prehodu prstnega dela v krake topo, enakomerno široko počenjajoč, reža proti koncema krakov koničasto končuje. Obe plosvi reže morata biti poševni, in sicer vnanja bolj nego notranja. Oddaljenost reže od vnanjega spodnjega robu, tudi globina imenovana, se ravna po debelosti rožene stene. Vedno pa mora biti reža napravljena tam, kjer je mogoče luknje tako prebiti, da ležijo nad belo črto, kadar položimo podkev na kopito, ne izven ali znotraj nje. Če je reža napačno zasekana, je podkev pravzaprav neuporabna. Preveč od vnanjega robu oddaljena reža ima za posledico zakovanje, če je pa reža preveč blizu vnanjega robu, tedaj smo primorani tudi žeblje zabijati blizu vnanjega robu, vsled česar se rob stene okruši, kar je za kopito silno škodljivo. Preširoke reže glave željev ne izpolnijo popolnoma, zato podkev slabše drži. Vrhu tega podkve s preširoko ali celo pregloboko rezo rade vzdolž reže počijo ter postanejo neuporabne.

Posebno važnost je polagati na obliko, velikost, število, razdelitev, globočino in smer lukenj. Ker se moramo z ozirom na te lastnosti lukenj ravnati vedno po kopitu, se luknje še le pred pribijanjem podkve, t. j. med umerjanjem, na topli podkvi prebijajo; zlasti pa zato, ker je za nepravilna, obolela in za kopita z okrušeno steno treba luknje neenakomerno razdeliti.

Vsaka luknja mora imeti tako, dijasto-štirioglasto obliko, da žebelj tesno objame; z drugimi besedami: velikost oziroma širine luknje se mora vedno ravnati po glavi žblja.

Za majhne podkve zadostuje 5 lukenj, medtem ko je treba na večjih podkvah 6, na onih za težke konje — zlasti če imajo primnico — celo 7—9 lukenj. Zadnje podkve imajo redno po eno luknjo več nego sprednje, toda le redkokdaj čez 8. Če je število lukenj neparno, tedaj jih je razdeliti tako, da pride na vnanji krak vedno ena več, kakor na notranjega.

Razdelitev lukenj se izvrši na ta način, da prideta obe sprednji, takozvani prstni luknji v početek reže. Na podkvah brez oprimnice naj bodeta za 35—45 mm ena od druge oddaljeni, na podkvah z oprimnico pa naj ležita tik nje. Ostale se razdele tako, da ostane vedno zadnja petina podkve brez lukenj. Na vnanjem kraku naj leži zadnja luknja, takozvana vnanja glavna ali petna luknja na početku zadnje petine; na notranjem pa na sprednjih podkvah približno 1 cm pred početkom zadnje petine. Na zadnjih podkvah sme biti ta luknja na početku zadnje petine, ker je notranja stena zadnjih kopit močnejša nego sprednjih. Ostale luknje se prebijajo — če le mogoče — v enakih razdaljah med temi glavnimi luknjami.

Razdalja med luknjo in vnanjim robom, t. j. globina, se ravna po debelosti rožene stene. Luknje morajo biti prebite vedno tako, da vodijo na vnanji del bele črte.

Smer lukenj se ravna po strmini stene. Sprednje ali prstne luknje imajo redno poševno smer na znotraj, stranske nekoliko manj in glavne stranske ali petne luknje največkrat navpično.

Če so luknje napačno prebite, tedaj podkev slabše drži. Največkrat so pa slabo prebite luknje vzrok zakovanja. V takem slučaju pravimo, »da je konj zakovan že na zakovalu«. Napačne so preozke ali preširoke luknje, ker se v obeh primerih žebli prav lahko odtrgajo ali izderejo. Če je luknja široka, tedaj je glava ne izpolni popolnoma, le klin žeblija tiči tesno v globini ter se vsled tega rad odlomi. Če pa so luknje preozke, tedaj se glave premalo pogreznejo, žebelj se lažje izdere ali odtrga. Tudi je nemogoče v preširoki luknji žebelj dobro pritegniti, ker ga kladivo ležečega pod ravnino talne ploskve, ne doseže.

Nepravilno razdeljene luknje kazijo kovanje in če so posamezni žebli preblizu skupaj, prav lahko okrušijo rog. Zlasti napačno je, prebijati luknje preveč na zadnjem delu krakov, ker bi potem prišli žebli v slabo petno steno ter je možnost zakovanja tem večja, čim bolj zadaj se žebli zabijajo.

Zakovanje pa je največkrat posledica tega, da so luknje preblizu ali predaleč od vnanjega roba prebite. V prvem primeru se mora žebelj preveč poševno nastaviti in prav lahko zgreši pravilno smer; v drugem pa pridejo žebli na notranji rob bele črte ali celo preko nje. Konja se pa tudi prav lahko zakuje, če niso luknje prebite v pravi smeri z ozirom na strmino rožene stene.

O negovanju konjske opreme.

K lični vpregi spada poleg dobrih konj in dobrega voza tudi vestno negovana konjska oprema. V opremi se zrcali vestnost voznika in tudi skrbnost gospodarja. Poleg tega pa si z vestnim negovanjem in pravim konserviranjem prihranimo marsikateri izdatek.

Konjska oprema mora biti vedno v dobrem stanju, in to tem bolj, čim iksrejšje konje imamo, zlasti valeti. To pa je le tedaj, če ohranimo usnje mehko in voljno. Če je oprema le malo zaprašena, jo očistimo prahu z ščetko, oznojene dele, ki se dotikajo konjske kože, predvsem blazinaste dele komatov in oprsnic ter oprsnico obrišemo z vlažno krpo ali gobo, nato pa celo opremo dobro obrišemo s suho krpo ali kožo. Z blatom oškropljeno opremo moramo razpeti v njene sestavne dele, kajti le tako je njeno temeljito osnaženje mogoče. Posamezne dele operemo z vodo, če potrebno uporabljamo tudi lahko milo. Pri tem pa velja geslo, da uporabljamo le toliko vode, kolikor je je neobhodno potrebno. Skrajno kvarno opremo je, če isto kar namakamo v vodi, kar se pogosto vidi. Oprane dele opreme razobesimo, da se hitro posuše, toda to ne na solnce ali pri ognju. Še malo vlažne namažemo s črnilom ali z neslano mastjo (dobro vazelino, ribjim oljem) ali z čistilom za usaje. Nato pa opremo dobro odrgnemo s ščetko ali kožo. Okovje, kar ga je pri opremi obrišemo z volneno krpo. Prav pripravne za čiščenje opreme so v to svrhu napravljene kožice. To velja predvsem za boljše opremo, ki jo ne rabimo dnevno. Toda tudi vsakdanjo opremo vestni gospodar večkrat očisti, jo maže z mastjo ter jo na ta način ohrani lično, volno in trpežno. Tudi pri kmetijski, težki opremi neprijetno dirne oko, če isto pokrivajo debele plasti prahu in blata, pod katerim gineva usnje. Taka oprema kmalu propade, nam žuli konja; da, znani so slučaji, ko je bila taka oprema naravnost pogubonosna za konja, s tem, da je takorekoč vdrgnila konju otrovajoče kali, kakor razne oteklina in celo občni krč (tetanus).

Še večjo pažnjo moramo posvečati opremi iz naravnega, rujavega ali rumenega usnja, če hočemo isto ohraniti dalje časa lično. Mazati smemo le notranje strani usnja, zunanjo pa s svetlim čistilom za usnje, kajti sicer nam isto hitro potemni.

Brzde, vsaj boljše, takoj odpnemo iz uzde ko razprežemo konje, ter jih položimo v vodo. Ko so konji opravljeni, oprane brzde dobro obrišemo, jeklene lahko tudi poliramo z polirno verižico, ter jih shranimo na suh prostor, da ne rjave. Brzde, ki jih dalj časa ne rabimo, namažemo z mastjo ali pa jih tanko prepleskamo s »kolodijem« to je tekočina, ki se na zraku hitro zgosti ter napravi na železju tanko kožico, ki ga ščiti pred vlago oziroma kisikom iz zraka, da isto ne rjavi. Opremo, ki sleherni dan ni v rabi, shranjujemo v omarah, če teh nimamo, pa jih obesimo na suh prostor ter prekrijemo z rjuhami, da se ne zapraše.

Trdo in krhko usnje postane kaj hitro nerabno in nevarno ljudem, kakor vprežni živini. [K opremi spada tudi konjske odeje. Kakor hitro so se te premočile jih moramo posušiti, kajti ni slabšega kot pokrivati konja z vlažno ali celo mokro odejo. Če iste dalje časa niso v rabi, moramo paziti, da se ne naselijo v nje molji. To preprečimo najlažje, če iste večkrat prezračimo in temeljito očistimo, ter potrosimo z snovmi (naftalin), ki zagrene molju bivanje v odejah.

Samo ob sebi umevno je, da bo voznik vse hibe na opremi, tudi najmanjše, in te zapazi najlažje pri čiščenju, takoj odstrani in jih, ali sam popravi ali pa jih izroči sedlarju v popravilo.

Torej kot navodilo naj nam služi: Pri čiščenju opreme uporabljati le toliko vode, kolikor je neobhodno potrebno, ker je vlaga usnju škodljiva. Ne suši opreme na soncu ali pri peči. Usnje dobro obriši, ga namaži, če se je zmočilo, ter takoj izvrši vsa, tudi najmanjša popravila na opremi.

Na ta način negovana in konservirana oprema ti ne bo konj ogulila, bo ostala lepa in trpežna in trud, ki si ga pri tem imel se ti bo stotero poplačal, ker te obvaruje večjih izdatkov.

Društvene in druge krajše vesti.

S to številko zaključujemo naš 1. letnik. Prihodnje leto bode izšlo spet 6 števil, katere dobijo vsi člani Konjerejskega društva brezplačno. Za druge naročnike pa stane list 20 Din.

Tej številki prilagamo položnice ter prosimo da takoj vsi članarino oz. naročnino nakažete.

Od te članarine se izplača podružnicam po 2 Din 50 para.

Da bode naše delovanje čim uspešnejše, ostanite nam vsi dosedanj člani zvesti, pridobivajte pa tudi pridno novih.

Vsem našim gg. sodelavcem, ki so nam tako požrtvovalno brez vsake odškodnine pomagali, pa naša najiskrenejša zahvala. Prosimo, da nam svoje pomoči ne odtegnejo, prosimo pa tudi vse gospode, ki delujejo v našem gospodarskem življenju, za sodelovanje.

Vsem našim sodelavcem kakor članom želimo veselo novo leto.

Predsedstvo.

Bil je v vsakem oziru mož na svojem mestu, nena-domestljiva pa je njegova izguba za konjerejo. Od pre-obrata sem je bil neumoren tajnik Konjerejskega od-seka 1 v Ljubljani, duša vseh konjerejskih prirediteljev v Ljubljanski oblasti. Deloval je publicistično in spisal knjigo o podkovstvu. Zapustil je vdovo in dva sinčka.

Ohranili ga bomo v najboljšem spominu. Njegovi tako bridko prizadeti družini, kakor Konjerejskemu odseku 1 pa naše najiskrenejše sožalje.

E br. 2504-1.

V Mariboru, 28. novembra 1925.

Razglas

velikega župana mariborske oblasti o priglasi-tvi zasebnih žrebcev k licencovanju.

Na podstavi zakonitih predpisov o licencovanju žrebcev se razglasa, da morajo lastniki žrebcev, ki nameravajo v prihodnji plemenilni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, prijaviti te žrebce najpozneje do 1. januarja 1926 pri onem sreskem pogla-varju (mestnem magistratu) v čigar okolišu je žrebec postavljen.

Pri razglasitvi žrebca, ki se izvrši pisмено ali ust-meno, se more obenem naznamiti:

- ime, priimek, bivališče in občina žrebčevega last-nika,
- pasmo in rod, starost in barvo, kakor tudi kraj, v katerem stoji žrebec.

Opozarjam, da se za žrebce toplokrvnih pasem pod štiri leti in za mrzlokrvne žrebce pod tremi leti splošno ne daje dopustilo za spuščanje.

Svoječasno bodem razglasil, kje in kedaj bo pre-gledovala komisija priglase ne žrebce in dajala dopu-stila (licenco).

Pripominjam, da je razpisani rok 1. januarja 1926 skrajni rok; na pozneje došle prijave se ne bo moglo ozirati.

Veliki župan mariborske oblasti:

Dr. PIRKMAIER s. r.

Louvo Tepina umrl.

18. decembra 1925 ob 1/2. uri popoldne je preminul od srčne kapi zadet živinozdravnik Louvo Tepina, ravnatelj podkovske šole v Ljubljani še le 43 let star.

Sistemizirana »Konjerejska nagrada«, katero doti-ra Mariborsko dirkalsko društvo, se je vozila letos tretjič in sicer dne 4. oktobra 1925 na dirkališču žrebar-ne na Cvenu, ker se v Mariboru niso vršile jesenske dirke.

Od 14 upravičenih kasačev jih je startalo samo 5 in je bil izid sledeči: I. Sokol I. (Alojz Slavič) 1:48 1500 Din in častno darilo. II. Nadina (Marko Slavič) 1:41.6 750 Din. III. Poldek (Anton Slavič) 2:06.2 375 Din.

IV. Lina (Martin Makovec) 2:08 250 Din. V. Čifa (Anton Slavič) 2:10.9 125 Din.

Jesenskega meetinga v Zagrebu so se udeležili nekateri ljutomerski kasači. Večkratna zmagovalka »Koketka« Ivana Bunderl-a je ob tej priliki dosegla svoj najboljši čas 1:29.7, zmagovalka v jugoslovenskem derbyju 1925 »Nadžina« Marka Slaviča pa je dosegla čas od 1:34.

Centrala kasaških društev kraljevine SHS je ugodila protestu vozača »Koketke« Ivana Bunderl proti vozaču »Pine« Mihli Filipiču, tako da pripada I. nagrada glavne dirke dne 16. avgusta 1925 v znesku Din 2000 in častno darilo Ivanu Bunderlu, dočim je »Pina« kot prva diskvalificirana. Vozaču »Pine« Mihli Filipiču se popusti kazen v znesku 500 Din.

G. Djoka Djundjerski, Novisad, je daroval Kolu jahača i vozača v Ljutomeru preko ministrstva poljo-privrede i voda plemenitnega žrebca »Gladiator-jaz«, ki bo prihodnje plemenitno dobo stal predvidoma v Ljutom-
meru.

Premovanje za sodni okraj Ormož se je vršilo dne 14. 13. avgusta 1925 v Ptuj. Vsled skrajno neugodnega vremena je bil prigon skrajno slab, ker moramo pomisliti, da je to naš v konjereji številčno najmočnejši okoliš. Prignanih je bilo 17 kobil z žrebetom, 10 štiri in 3letnih žrebic, 16 dveletnih žrebic ter 17 enoletnih. Žrebcev je bilo privedenih 8 in to eno in 2 letnih. Razdeljenih je bilo 49 nagrad v skupni svoti 5030 Din. Zatem so prispevali Okrajni zastop Ptuj 2500 Din, Hranilno in posojilno društvo Ptuj 200 Din ter mesto Ptuj 100 Din. I. Darila so sprejeli v 1. skupini g. Alojz Lešnik, Borovci, z 3letno kobilo po Beau Reve, v drugi skupini g. Filip Žnidarič iz Gorišnice z 3letno žrebico po Bari Printemps, v 3. skupini g. Franc Čeh v Spuhlji z dvoletno žrebico po Beau Reve, v 4. skupini g. Martin Brodnjak z Rošnje z enoletno žrebico po Carolus, v 5. skupini pa dveleten žrebec po Martin 48 g. Stefan Murko, Lančavaš.

Premovanje za sodni okraj Ormož se je vršilo dne 14. avgusta 1925 v Ormožu. Prigon je bil dovolj dober, material prvovrsten. Prigon je bil sledeči: 17 kobil z žrebetom, 13 tri in 4letnih žrebic, 7 dvoletnih in 13 ednoletnih žrebic ter 5 dve in ednoletnih žrebcev.

Razdeljenih je bilo 55 nagrad v skupni svoti 6110 Din. K tem darilom so prispevali Okrajni zastop Ormož 2000 Din, mesto Ormož 500 Din, Okrajna posojilnica Ormož 1000 Din.

Prva darila so bila priznana v I. skupini 17letna kobila po Neuton in 3letna kobila po Podarke, žrebca

po Clayron obe posestnika g. Alojz Janžekovič, Sterjanci. V drugi skupini 4letna žrebica po Bravo posestnika g. Jože Janžekovič, Sterjanci. V tretji skupini dveletna žrebica po Brillant 345 g. Jakob-a Ozmec, Vinski vrh. V 4. skupini enoletna žrebica po Brillant I. g. Raušl Jože Hrnjigovci. V 5. skupini dveletni žrebec po Podarke.

Oskrbnikom državnih in licencovanih žrebcev.

Subvencija za tekoče leto se bode v kratkem izplačala. To do sedaj ni bilo mogoče, ker ni bil redni proračun sprejet in niso bile še zadnje dvanajstine za tekoče proračunsko leto odobrene. Vodstvo drž. žrebčarne.

Kobilarna »Verd« pri Vrhniki.

Veleposestnik g. Josip Lenarčič je ustanovil na svojem posestvu na Verdu in Vrhniki kobilarno; lastnik namerava gojiti predvsem lipicansko pasmo ter sam ohraniti tako na Krasu tako priljubljenega in vstrajnega lipicanca. Pričel je z malim, sedanji stalež šteje 10 glav plemenske živine, upamo pa, da bo število kmalu naraslo in bo v povzdigo naše domače konjereje. — Mlademu podjetju želimo najboljše uspehe in napredek.

Šla jpa h, upravnik drž. žrebčarne.

Lastnik in izdajatelj: Konjerejsko društvo za Mariborsko oblast, Ivanjkovci. — Tisk Mariborske tiskarne d. d.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim, Maribor.

VELETRGOVINA z ŽELEZNINO
PINTER & LENARD, MARIBOR
ALEKSANDROVA CESTA 32-34

Brzjavi: PINLEN MARIBOR — Telefon št. 282

**Skladišča se nahajajo v
Mlinski ulici št. 2 in 12-14**

NA DEBELO NA DROBNO

KOMATI IN OPREME

za konje od navadne do najfinejše
vrste za lahko in težko vožnjo,
kakor tudi razne potrebščine:

DEŽNE PLAHE

za konje in vozove, svetiljke za
kočije, bičevnike, brzde, kresal-
nike za noge. Dalje velika izbira
potnih kouvčkov, ročnih torbic,
listnic, nahrbtnikov, gamaš i. t. d.
Nagobčniki in ovratniki za pse

GONILNI JERMENI

za mline in žage

IVAN KRAVOS

Aleksandrova cesta št. 13 Slomškov trg št. 6

MARIBOR

6 belih

rjuhiz mo-
čne tkani-
ne à 2 m
Din 360,-
à 2 1/4 m
Din 400,-

iz pristinega lanenega platna à 2 1/4 m. Din
510 — razpošilja veletrgovina R. STER-
MECKI, CELJE št. 4-3 Ilustrovani cenik
z čez 1000 slikami se pošlje vsakemu za-
stoj, vzorci od sukna, kamgarna in ra-
zne manufakturne robe pa samo za 8 dni

na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, do-
bi nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez
Din 500 — poštnine prosto. Trgovci engros cene.

Medjimurski

težki vprežni konji,

razplodne kobile,

konji za kočije

dobe se stalno in po najnižji ceni potom

Julio Hoffmanna v Čakovcu

Telefon 31

Mariborska tiskarna d. d.

Centrala: Jurčičeva ulica št. 4. — Telefon št. 24.

Filiala: Strossmajerjeva ul. 5. — Telefon št. 172.

Največji in najmodernejši litografični umetniški zavod, kamno-
tisk, prvovrstna knjigoveznica, rastrirnica. — Založništvo. — Lastni
reklamni in plakaterski zavod. Umetni in knjigotisk. Stereotipija.
Rotacijski tisk.